

מעז פניו, ואזני הוא ברשותו קים. ראה מה בתוב, טרם ישבבו וגו'. אמר רבי יצחק, פ"ש שברא הקדוש ברוך הוא גן עדן בארץ - כה ברא גיהנם בארץ. וכשם שברא גן עדן למעלה - כה ברא גיהנם למעלה.

גן עדן בארץ, שפתות (בראשית ב) ויטע ה' אליהם גן בעדן וגו'. גיהנם בארץ, שפתות (איוב י) ארץ עייפה כמו אפל וגו'. גן עדן למעלה, שפתות (שמואל א-ה) למעלה, והיתה נפש אドני צורורה לצורך החיים את ה' אלהיך, וכותב קהלה יט) והרוח תשוב אל

האלים אשר נתנה. גיהנם למעלה, שפתות ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקול. גן עדן למטה, כמו שאמרנו. גן עדן למעלה לנשפטן של צדיקים גמורים להיות נזונים מאור הגדול של מעלת. גיהנם למטה לאוטם הרשעים (של ישראל) שלא קבלו ברית מילה ולא האמיןו בקב"ה ודתו ולא שמרו שבת, ואלו הם עובדי כוכבים ומזרות שנדרנים באש, שנאמר (יחזקאל ט) מה אש יצאו וה האש תאכלם וגו', וכותב (ישעה טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו'.

גיהנם למעלה לאוטם פושעים ישראלי שעברו על מצוות התורה ולא חזרו בתשובה, שודדים אותם לחוץ לארץ עוזר חוץ, לאחר כן מודרים עם אותם שקיבלו ענשם, והולכים וסובבים כל העולם, שנאמר (קהלים יב) סביב רשעים יתחלכו. ושם נדונים שנים עשר חידש. לאחר כן מודרים עם אותם שקיבלו ענשם במותם, כל אחד ואחד בפי המקום ברואי לו.

והרשעים של העובי כוכבים ומזרות נדונים תמיד באש ובמים ושוכן איןם עולם שנאמר ואשם לא תכבה. משפט הרשעים בגיהנם במה דכתיב כי המטי על סdom ועל עמו גפרית ואש וגו' ושוכן

ונגרש וגו'. אפלו בשעת דין של רשות הוא מעז פניו ואזני הוא ברשותו קים, ראה מה כתיב טרם ישבבו וגו'. אמר רבי יצחק בשם שברא קדשא ברא גיהנם בארץ הוא גן עדן בארץ כה ברא גיהנם בארץ. וכשם שברא גן עדן למעלה כה ברא גיהנם למעלה.

גן עדן בארץ דכתיב, (בראשית ב) ויטע יי' אלהים גן בעדן וגו'. גיהנם בארץ דכתיב, (איוב י) ארץ עייפה כמו אופל וגו'. גן עדן למעלה דכתיב, (שמואל א-ה) והיתה בפ"ש אדוני צורורה לצורך החיים את ה' אלהיך וכותב (קהלת יב) והרוח תשוב אל אלהים אשר נתנה.

גיהנם למעלה דכתיב ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקול. גן עדן למטה פרק אמרן. גן עדן למעלה לנשפטן של צדיקים גמורים להיות נזונים מאור הגדול של מעלת. גיהנם למטה לא האמיןו בהקדוש ברוך הוא ודרתו קבלו ברית מילה ולא השווים כוכבים ומזרות ולא שמרו שבת, ואלו הם עובי כוכבים ומזרות שנדרנים באש, שנאמר (יחזקאל טו) מה אש יצאו וה אש תאכלם וגו'. וכותב (ישעה טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים תאכלם וגו'.

גיהנם למעלה לאוטם פושעי ישראלי שעברו על מצוות התורה ולא חזרו בתשובה שודדים אותם לחוץ עד שקיבלו ענשם. והולכים וסובבים כל העולם שנאמר (מלכים יב) סביב רשעים יתחלכו. ושם נדונים שנים עשר חוץ, לאחר כן מודרים עם אותם שקיבלו ענשם במותם (דף קז ע"א) כל אחד ואחד בפי המקום הרاوي לו.

והרשעים של העובי כוכבים ומזרות נדונים תמיד באש ובמים ושוכן איןם עולם שנאמר ואשם לא תכבה. משפט הרשעים בגיהנם במה דכתיב כי המטי על סdom ועל עמו גפרית ואש וגו' ושוכן במים ושוכן איןם עולם, שנאמר ואשם לא תכבה. משפט הרשעים בגיהנם במאם הרים הרים המטי על סdom ועל עמו גפרית ואש וגו' ושוכן איןם עולם, שנאמר ואשם לא תכבה. משפט הרשעים בגיהנם במאם הרים הרים המטי על סdom ועל עמו גפרית ואש וגו' ושוכן איןם עולם,